

i pokušao sve moralne dužnosti izvesti iz 6 temeljnih moći duše ljudske. Pisac čedno veli, da je ovo djelo „ein Versuch, seine (des Meisters) Gedanken der Mit- und Nachwelt zu erhalten“. Misli su učiteljeve, ali obradba, prikaz i dokazivanje misli „sind eines treuen Schülers mühsame Arbeit“. Njegov (pisca) je i cio uvod u djelo ovo, a cijela radnja kao spomenik, što ga je na grobu pok. učitelja podigla ruka učenikova. Upozoruje pisac, da se ova studija imade shvatiti samo s filozofskog stanovišta. I trebao je da to kaže, jer teologija doista ne treba teorije Krawutzky-eve, da protumači dekalog. Vrijednost imade ova teorija u toliko, što dokazuje, da zakon moralni treba da odgovara naravi duše, a to stoji i mimo ove teorije.

Dr. Pazman.

Felix M. Capello. De Curia Romana Vol. I. De Curia Romana sede plena. Fr. Pustet Romae etc. Str. 1.—635.

Konstitucijom Pija X. „Sapientis consilio“ dd. 29. Junii 1908. preustrojena je rimska kurija. Pisac prikazuje sadanje ustrojstvo kurije. U I. svesku govori o kuriji „sede plena“; drugi svezak raspravljać će o kuriji „sede vacante“.

Nakon kratkog razlaganja o krkvi, njenoj vlasti, primatu sv. Stolice i kardinalima (str. 1.—25.) prelazi na samu kuriju. Ponajprije govori o oblastima ove uopće, o njihovoj vlasti, o načinu, kako se na nje obraćati valja, o tom kako raspravljaju i postupaju, o odobrenju njihovih odluka i odredbi i o proglašenju istih (str. 25.—57.). Na shodnim mjestima donosi konstituciju „Sapientis consilio“ (str. 26.—38.) i konstituciju „Promulgandi“ dd. 29. Sept. 1908. (str. 56.—57.). Prelazi po tom na pojedine kongregacije (str. 57.—354.). Govori o postanku, historičkom razvoju, svrsi, nadležnosti, činovnicima i njihovoj prisegi i riješava razna pitanja, napose ona, koja se tiču nadležnosti pojedinih kongregacija; konačno donosi formulare molba na pojedine Kongregacije. Raspravljajući o Kongregaciji S. Officii izlaže u kratko nauku i propise o indulgencijama (str. 8.—79.), kod Kongregacije Indicis opet nauku i propise o zabrani knjiga,

a kod Kongregacije Rituum nauku i propise o beatifikaciji i o kanonizaciji te o štovanju relikvija. Svršiv kongregacije prelazi na sudove (str. 354.—460.). Pri Penitencijariji razlaže postanak, razvoj, nadležnost, činovništvo, riješava posebna praktična pitanja i donosi formulare molbi (str. 354.—369.). Pri roti navodi „Lex propria S. Rotae Romanae et Signaturae Apostolicae“, govori o postanku, razvoju nadležnosti, postupku, privilegijama auditora, riješava praktična pitanja te donosi „Regulae servandae in praecipuis actis judiciariis apud S. Romanae Rotae Tribunal“ (str. 369.—451.). Pri Signaturi izlaže njen postupak, ustrojstvo, nadležnost i način postupanja (str. 451.—458.). Slijede kratki članci o odvjetnicima Rote i Signaturae te o parbenim troškovima (str. 458.—463.). O uređima ap. kancelarija, datarija, komora, državno tajništvo i tajništvo za breve i lat. listove rade str. 463.—472. O posebnim neovisnim odborima (odbor za promicanje znanosti sv. Pisma, za promicanje povjesne znanosti, odbor za upravu Petrovog novčića, za očuvanje sv. vjere u vječnom gradu, za kodifikaciju kanonskog prava, dvostruki odbor za preragjenje formula, bula i breva) rade str. 473.—476. Konačno donosi „Normae servandae in Officiis S. Sedis“ i to najprije normae communes“ (str. 476.—487), a zatim „Normae peculiaries“ (str. 487.—509.), te riješava razna pitanja, koja su u savezu sa normama (str. 509.—533.). Dodatak (Appendix) sadrži 526 praktičnih slučajeva (casus) o kompetenciji pojedinih Kongregacija zajedno sa riješenjima (str. 533.—610.) Na koncu nalaze se dva kazala: index alphabeticum rerum (str. 611.—630.) i index rasporedbe sadržine (str. 631.—635.).

Djelo je pisano lakim i jasnim stilom. Razregjeno je pregledno. Obradba je stvarna i temeljita. Najbolji je svakako dio, koji radi o nadležnosti pojedinih kongregacija. Prepona pitanja riješava navodeći solidne razloge za svoje mnijenje. Napose ističemo, da pisac naproti Ojetti-u (De Romana curia p. 18.) zastupa odlučnim razlozima mnijenje, da su kongregacije nadležne u pogledu pitanja, koje se tiču prava (jus), a ne

samo u pogledu pitanja, koja se tiču protitka (interesse), pretpostaviv, da se ista raspravljaju in linea disciplinari seu ordine juris non servato. Najslabiji su dijelovi historični. Poregijvanje starog prava s novim doprinosi mnogo jasnoći i odregjenosti. Neprestano osvrtnje na praksu preporuča djelo osobito. Polemika zauzima malo prostora, a uvijek je učtiva i stvarna. Literatura je obilna.

Drugi dio djela ćemo ocijeniti, čim izigje.

Dr. Ruspini.

Gihr Dr. Nikolaus. Das heilige Messopfer-dogmatisch, liturgisch und kritisch erklärt. Klerikern und Laien gewidnet. Mit Approbation des hochw. Herrn Erzbischofs von Freiburg. Elfte bis dreizehnte Auflage. U vel. 8° str. XX. i 688. Freiburg in Breisgau 1912. Herdersche Verlagshandlung. c. K 9, uvez. K 10'80.

Ovo je poznata knjiga mnogim čitaocima „Bog. Smotre“. Prvo izdanje ove krasne knjige ugledalo je svijetlo Božje god. 1877., a ovo je sada nakon 35 godina već trinaesto izdanje. Pisac, zač. tajni komornik sv. Oca, nadb. duhovni savjetnik i podravatelj nadbiskupskog bogosl. sjemeništa — postigao je ovim djelom, da ga svaki bogoslovac rado čita i svaki svećenik rado rabi; dapače ovo djelo prokrčilo si je put i u krugove svjetovnjačke. I nije se tome čuditi. O svetoj misi, koja je srce katoličkog života, najdragocjenije blago za kršćanina, koje s katoličkom crkvom i vjerom ostaje i pada, čitaju rado osobito oni katolički kršćani, koji žele da budu pobliže upućeni u razumijevanje ove velike žrtve novoga zavjeta. Kamo sreće, kad bi i na hrvatskom jeziku bilo knjige slične ovoj. Ona bi svjetovnjacima iz naobraženijih krugova uputu dala o tom, što je sv. misa, što sv. pričest, kakovi su plodovi sv. mise, pa bi jamačno više naobraženih svjetovnjaka pristupalo svako jutro k stolu Gospodnjem. Ova se knjiga u ostalom i sama preporučuje, kao što je preporučuje i njezino trinaesto izdanje.

Dr. Pazman.

Doljnicksi Izldor, duhovnik grčkokat. sjemeništa u Lavovu, Тупикъ църкве руско-каѳолическиѧ (Tipik Crkve rusko-katoličke). Str. 592. Cijena 6 K.

Taj je Tipik neke vrste općeni direktorij, u kojem se nalaze općena pravila, kako valja obavljati crkveno bogoslužje tečajem cijele crkvene godine. Tipik se dijeli u pet poglavlja. U prvom se poglavlju navode pravila prema ustanovama provincijalnoga sabora u Lavovu 1901., kako se imade obavljati svakidašnje bogoslužje; u drugom se poglavlju navode općena pravila za službe Oktojija i Mineje; treće poglavlje sadržava pravila posebna za službe Mineje po kalendarskom redu; četvrto poglavlje navodi pravila za službe Trioda (od nedjelje Miharja i Fariseja do nedjelje Svih Svetih — prve nedjelje po Duhovima); peto poglavlje navodi posebna pravila, kako valja obavljati crkveno bogoslužje na crkvene godove.

Pisac Tipika napisao je tu knjigu nakon 40 godina svoje duhovničke službe u sjemeništu u Lavovu. Poznaje sve istočne obrede kao rijetko tko; poznaje bogoslužne jezike istočne crkve: grčki, sirski, kaldejski, staroslovenski. Pišući to djelo za svoje gojence svećenike, htio je da im dađe u ruke knjigu znanstveno obrađenu. Obazirao se pisac na najznamenitije Tipike carigradske, velikoruske i rumunjske crkve, te na mnoge najstarije rukopise. Napisao je knjigu u staroslovenskom jeziku, da je mogu rabiti i oni, koji ne poznavaju maloruski jezik.

2. Брацштво Воведениѧ Пресв. Богородицѧ (Bratstvo воведенија Пресв. Bogorodice) u duh. sjemeništu u Lavovu

i

3. Начеркъ жищѧ Пресв. Богородицѧ при храмѧ Јерусалимскѧмъ. (Nacrt života presv. Bogorodice kod hrama Jerusalemskoga).

U pomenutoj se knjizi nalazi povijest bratstva „Uvodu presv. Bogo-